

ბანკი ქართულ ენასა და ლინგვისტიკაში

2008

ინსტრუქცია

ყურადღებით გაეცანით საგამოდლო ტესტის ბუკლეტს და ისე შეავსეთ პასუხების ფურცელი. **ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!**

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!

წერეთ გარკვევით, იმყოფინეთ პასუხისათვის განკუთვნილი ადგილი. თუ კითხვას არ ახლავს აკრძალვა – ციტირება დაუშვებელია – შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც.

დავალებების №№ 1-10 (წაკითხულის გააზრება) და **№№ 11-14** (ქართული ენა) შესასრულებლად აუცილებელია პასუხების ფურცლის შესაბამის უჯრედში გააკეთოთ აღნიშვნა – **X**. (იხ. დავალება 11).

გაითვალისწინეთ, დავალებები №№ 15-18 უნდა შესრულდეს შემდეგნაირად:

- პასუხების ფურცელში მოცემულია უჯრედების ჰორიზონტალური და ვერტიკალური რიგები (იხ. დავალება 17).
- ჰორიზონტალურ რიგებში იმდენი უჯრედი, რამდენი წინადადებაცაა (**№ 17 დავალებაში** – რამდენი ციფრიცაა) ამ დავალებებში;
- უჯრედთა ვერტიკალური რიგები შეცდომათა რაოდენობას შეესაბამება;
- პირველ ჰორიზონტალურ რიგში **X** უნდა დაისვას იმ წინადადების (ციფრის) რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც პირველი შეცდომაა დაშვებული; მეორე ჰორიზონტალურ რიგში **X** უნდა დაისვას იმ წინადადების (ციფრის) რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც მეორე შეცდომაა დაშვებული და ა. შ. (იხ. დავალება 17).

პასუხების მონიშვნისას:

- პასუხების ფურცელში მოძებნეთ დავალების ნომერი და თქვენი პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**;
- დასაშვებია **X** ნიშანი გასცდეს თეთრი უჯრედის ფარგლებს (იხ. ნიმუში), მაგრამ იგი უჯრედზე მოკლე არ უნდა იყოს;
- თუ რომელიმე რიგში ერთზე მეტ **X** ნიშანს დასვამთ, ეს დავალება **არ შეფასდება**;
- თუ გსურთ უკვე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ ეს უჯრედი (ან უჯრედები) და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (იხ. ნიმუში).

ნიმუში:

დავალება 11.	დავალება 17.																																																																		
<table border="1"> <tr> <td></td> <td>ა</td> <td>ბ</td> <td>გ</td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> </tr> </table>		ა	ბ	გ	1.	☒	☐	☒	2.	☒	☒	☒	3.	☐	☒	☐	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> </table>		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1.	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒	2.	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3.	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐	4.	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒
	ა	ბ	გ																																																																
1.	☒	☐	☒																																																																
2.	☒	☒	☒																																																																
3.	☐	☒	☐																																																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9																																																										
1.	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒																																																										
2.	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																										
3.	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐																																																										
4.	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒																																																										

იმ შემთხვევაში, როდესაც პასუხი იწერება სიტყვიერად, შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სწორი პასუხი.

სამი წერითი დავალებიდან აირჩიეთ და შეასრულეთ **მხოლოდ ერთი**.

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი. ის ნაშრომი, რომელზეც მითითებული იქნება აბიტურიენტის სახელი და/ან გვარი, ან პიროვნების იდენტიფიკაციის სხვა საშუალება (მაგალითად, მეტსახელი), **არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 30 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

წაკითხულის გააზრებისა (№№ 1-10) და ქართული ენის (№№ 11-14) დავალებათა შესასრულებლად აუცილებელია პასუხების ფურცლის შესაბამის უჯრედში გააკეთოთ აღნიშვნა – X.

I. წაკითხულის გააზრება

წაკითხეთ ტექსტი ბოლომდე. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყოთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. შეკითხვებს ყურადღებით გაეცანით და მოცემული სამ-სამი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი.

1. თანამედროვე მოაზროვნეები განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობენ მეტისმეტად მექანიზებული გარემოს უარყოფით ზეგავლენას ადამიანის გრძნობებზე: ეს გარემო ადამიანში ბადებს და ავითარებს ჩვევას, ყოველივე, აგრეთვე ერთმანეთიც, განიხილონ როგორც მექანიკური სამუშაოს აღმსრულებელი მექანიზმი, ანუ როგორც იარაღი; ხოლო მექანიზმისა და იარაღის როლში ცოცხალი ადამიანი მკვდარ მატერიალთან კონკურენციას ვერ უძლებს...
2. „პროგრესი“, მოხერხებულობისა და მოხერხებული ნივთების კულტს რომ ბადებს, ამით აუფასურებს ადამიანს... ის უამრავი სხვადასხვა „არხითა“ და გზით უარყოფით გავლენას ახდენს სამყაროსადმი ადამიანის ემოციურ მიმართებაზე, რის შედეგადაც ნგრევისა და განადგურების საშუალებებით კბილებამდე შეიარაღებული კაცობრიობა ფიზიკური კატასტროფისა და გადაშენების საფრთხის წინაშე დგება...
3. „პროგრესს“ კაცობრიობა ცხოვრების ხარისხის კატასტროფული დაქვეითებისაკენ მიჰყავს... თავისი გარემომცველი სამყაროსადმი გულგრილი რომ ხდება, ადამიანს აღარაფერი ახარებს მასში და, მაშასადამე, მისი ცხოვრება, როგორც „სამყაროში-ყოფნა“, სრულიად უსიხარულო, უხალისო და უგემური ხდება. „პროგრესი“ განუხრელად ახორციელებს ადამიანური კავშირებისა და ურთიერთობების რღვევასა და ნგრევას; იგი არღვევს ადამიანის შინაგან კავშირს საკუთარ თავთან, სხვა ადამიანებთან, ხალხთან, წარსულთან, სამშობლოსთან, ბუნებასთან, დედამიწასთან.
4. „ტექნიკური გაუცხოების“ პრობლემის სიღრმეში ქრისტიანობის კრიზისისა და, უფრო ფართოდ, იდეალებისა და, აქედან, ცხოვრების აზრისა და ფასის დაკარგვის პრობლემა გამოსჭვივის. სხვაგვარად, თანამედროვე დასავლეთის ფილოსოფიურსა და მხატვრულ აზროვნებაში ძირითადი პრობლემის სახით ე. წ. „ნიჰილიზმის“ პრობლემა დგას...
5. „ნიჰილიზმი“ მოკლედ და ზოგადად იმ მდგომარეობას აღნიშნავს, როცა ადამიანი მხედველობიდან კარგავს ცოცხალი ორგანიზმის სახით შემთხვევითი და წარმავალი არსებობის იქით „სხვა არსებობისადმი“, მარადისობისადმი ზიარებისა და, ამგვარად, ამადლების პერსპექტივას. როცა ცოცხალი ორგანიზმის სახით არსებობის იქით გასვლის პერსპექტივა დახშული ჩანს, ადამიანი თავდავიწყებით ეძლევა ამ არსებობის განმტკიცებაზე ზრუნვას, რაც, საბოლოო ანგარიშით, ნივთიერი ქონებისა და კომფორტულ-ფეშენებელური ცხოვრების კულტის სახით იჩენს თავს.
6. ხოლო ამ მიმართულებით რომ მოძრაობს, ადამიანი სულ უფრო და უფრო ეთიშება დანარჩენ ადამიანებს, საზოგადოებას და საბოლოოდ იკეტება თავის თავში. არსებობის ეს უკიდურესი სივიწროვე მასში ამძაფრებს პრინციპული უკმარობის ყრუ გრძნობას, რაც კონკრეტულად უკიდურესი მარტოობისა და მოწყენილობის აუტანელი განცდების სახით იჩენს თავს.
7. იდეალისაგან დაცლილობისა და, ამგვარად, სიცარიელის, სრული მარტოობის აუტანელი განცდით შევიწროებული და დევნილი ადამიანი „თაქედმოგლეჯილი“ გარბის თავისი თავისაგან სხვებისაკენ – ნიჰილისტისათვის დამახასიათებელი ისაა, რომ თავის თავთან დარჩენას ვერ იტანს და განათებულ დარბაზებსა და მოედნებზე ოფიციალურ თავშეყრილობაზე, ჩვენებებსა და ფესტივალებზე სხვებთან, სხვათა უმრავლესობასთან გამუდმებით ერთად ყოფნას ეძებს.
8. ნიჰილისტი არა მხოლოდ თავის თავთან მარტოდ დარჩენას გაურბის, იგი ვერც ცალკეულ ინდივიდთან, როგორც თანამოსაუბრესთან, განმარტოებას ვერ იტანს – შინაგანად გამოცარიელებული რომაა და არაფერი აქვს სათქმელი, ეს უსიამო ვითარება განსაკუთრებით ნათლად სწორედ გულგახსნილი საუბრის სიტუაციაში იჩენს თავს. ამიტომაც გარბის იგი აგრეთვე საუბრის ინტიმური ატმოსფეროსაგან ანუ გულის გახსნის შესაძლებლობისაგან...
9. როცა კაცი მუდამ შინიდან არის გასული და ყოველგვარ თავყრილობასა და ფესტივალში მონაწილეობს გაუთავებლად ისე, რომ შინ დაბრუნება და შინ დაყოვნება აღარ უნდა, ეს იმის უტყუარი ნიშანია, რომ „შინ“ ანუ, საბოლოო ანგარიშით, მისი სულის სიღრმეში საზარელი სიცარიელე, არარაობა – nihil – დასადგურებულა...

ზურაბ კაკაბაძე, თანამედროვე დასავლური ლიტერატურისა და ხელოვნების პრობლემები, წიგნში: ფილოსოფიური საუბრები, თბ., 1988.

- (1) **1. რა არის II აბზაცის ფუნქცია?**
 ა) მსჯელობის დაწყება ახალი პრობლემის შესახებ. ბ) სამსჯელო საკითხის აქტუალობის ჩვენება. გ) წინა აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების გამეორება.
- (1) **2. რა არის III აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) „პროგრესი“ ადამიანის ბედნიერების საფუძველია. ბ) „პროგრესი“ არღვევს ადამიანის კავშირს წარსულთან. გ) „პროგრესს“ ადამიანისათვის ბედნიერება არ მოაქვს.
- (1) **3. რა აკავშირებს III და IV აბზაცებს ერთმანეთთან?**
 ა) IV აბზაცში დაზუსტებულია III აბზაცში გამოთქმული მოსაზრება.
 ბ) IV აბზაცში გამეორებულია III აბზაცში გამოთქმული მოსაზრება.
 გ) IV აბზაცში უარყოფილია III აბზაცში გამოთქმული მოსაზრება.
- (1) **4. რა არის V აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) „ნიჰილიზმი“ კომფორტული ცხოვრების გაღმერთებას იწვევს.
 ბ) „ნიჰილიზმი“ „მარადისობისადმი ზიარების“ პერსპექტივას ბადებს.
 გ) „ნიჰილიზმი“ სულიერი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას იწვევს.
- (1) **5. რა იგულისხმება სიტყვებში: „პრინციპული უკმარობის ყრუ გრძნობა“?**
 ა) მატერიალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების შეუძლებლობა.
 ბ) სულიერი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების შეუძლებლობა.
 გ) სხვა ადამიანებთან ურთიერთობების შესაძლებლობა.
- (1) **6. რა იწვევს ადამიანური არსებობის ტრაგიზმს VII აბზაცის მიხედვით?**
 ა) ერთად ყოფნის სურვილი. ბ) საკუთარი თავისაგან გაქცევა.
 გ) ჭეშმარიტი იდეალების არარსებობა.
- (1) **7. რომელ აბზაცშია გამოხატული აზრი, რომ ნიჰილისტი სულიერად ცარიელი ადამიანია?**
 ა) II აბზაცში. ბ) VI აბზაცში. გ) VIII აბზაცში.
- (1) **8. რა არის IX აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) ნიჰილისტი მუდამ ფესტივალებში მონაწილეობს. ბ) ნიჰილისტის სულიერი სამყარო ცარიელია. გ) ნიჰილისტი შინ დაბრუნებას გაურბის.
- (1) **9. რის შესახებ არ მსჯელობს ავტორი ამ ტექსტში?**
 ა) ზნეობრივი კატეგორიების შესახებ. ბ) პიროვნების გაუცხოების შესახებ.
 გ) ტექნიკური პროგრესის შესახებ.
- (1) **10. რა არის მთელი ტექსტის უმთავრესი აზრი?**
 ა) ნიჰილისტი საკუთარ თავთან დარჩენას გაურბის. ბ) ტექნიკური პროგრესი ადამიანის კეთილდღეობის საფუძველია. გ) ტექნიკური პროგრესი სულიერ სიცარიელეს იწვევს.

II. ქართული ენა

- (3) **11. ტექსტში გამოტოვებულია რამდენიმე სიტყვა. ქვემოთ მოცემული ვარიანტებიდან შეარჩიეთ კონტექსტისათვის უფრო შესაფერისი.**
 იუპიტერი მზის სისტემაში ყველაზე დიდი პლანეტაა. იგი პოლუსებთან უფრო (1) . . . არის შებრტყელებული, ვიდრე ვენერა, მერკური, დედამიწა და მთვარე. ეს იმიტომ გამოწვეულია, რომ იუპიტერი მათზე (2) . . . ბრუნავს თავისი ღერძის გარშემო. გარდა ამისა, იგი ისე (3) . . . , რომ ყველა სხვა ვარსკვლავისა და პლანეტისაგან გამოირჩევა.

1. ა) დიდად;	ბ) მეტად;	გ) ფრიად.
2. ა) გამაღებით;	ბ) მარდად;	გ) სწრაფად.
3. ა) ბზინავს;	ბ) კაშკაშებს;	გ) ლაპლაპებს.

- (1) **12. რას ნიშნავს სიტყვათა მყარი შეხამება – თავის ჭიას ახარებს?**
 ა) საკუთარი თავით კმაყოფილია; ბ) სიხარულს ვერ მაღავეს; გ) სურვილებს იკმაყოფილებს.
- (1) **13. რაც თეთრად ელვარებს, არის:**
 ა) ქათქათა; ბ) ლაქლაქა; გ) ხასხასა.

(1) 14. უფრო გადატანითი მნიშვნელობით ნიშნავს:

- ა) უილაჯოს; ბ) უპოვარს; გ) უუნაროს.

№№ 15-18 დავალებების შესასრულებლად პასუხების ფურცელში მოცემულია უჯრედების ჰორიზონტალური რიგები, რომლებშიც იმდენი უჯრედია, რამდენი წინადადებაცაა (№ 17 დავალებაში – რამდენი ციფრიცაა) ამ დავალებებში, უჯრედთა ვერტიკალური რიგები კი შეცდომათა რაოდენობას შეესაბამება. პირველ ჰორიზონტალურ რიგში X უნდა დაისვას იმ წინადადების რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც პირველი შეცდომაა დაშვებული; მეორე ჰორიზონტალურ რიგში X უნდა დაისვას იმ წინადადების რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც მეორე შეცდომაა დაშვებული და ა. შ.

(4) 15. რომელ წინადადებებშია დაშვებული მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები?

1. XI საუკუნეში ქართველები პალესტინის სხვადასხვა მონასტერში მოღვაწეობდნენ. 2. საჭირო იყო ამ სავანეებში გაფანტული ბერების მრავალ მხრივი კულტურულ-შემოქმედებითი საქმიანობის ორგანიზებულად წარმართვა. 3. შავშელმა მწიგნობარმა პროხორემ ამ მიზნით იერუსალიმის ახლოს ჯვრის მონასტერი ააგო. 4. ჯვარი ქართული კულტურის უმნიშვნელოვანეს ცენტრად იქცა. 5. მონასტერში პროხორემ დააფუძნა წიგნსაცავი, რომლის გასამდიდრებლად არაერთი თხზულება გადააწერია. 6. 1071 წელს თურქ-სელჩუკებმა იერუსალიმის აღებისას მონასტერი ნაწილობრივ დაანგრიეს. 7. იგი დავით აღმაშენებლის მეფობის დროს საქართველოდან მიღებული შემოწირულებით აღსდგა და განახლდა. 8. ბერ-მონაზვნური ცხოვრება აქ განსაკუთრებით თამარის ეპოქაში გამოცოცხლდა. 9. მოგვიანებით სამშობლოდან მხარდაჭერამ იკლო, მაგრამ ქართველებმა სავანის შენარჩუნება XIX საუკუნემდე შეძლეს.

(4) 16. რომელ წინადადებებშია დაშვებული სინტაქსური შეცდომები?

1. პირველი ბერძენი ფილოსოფოსი თალესი ცხოვრობდა ძველ წელთაღრიცხვის 624-547 წლებში. 2. მან ცოდნის გასაღრმავებლად ფინიკიასა და ეგვიპტეში იმოგზაურა. 3. ის, რომ თალესი ღრმად განსწავლული დაუბრუნდა სამშობლოს, არაერთი ფაქტი ადასტურებს. 4. მაგალითად, მეცნიერმა თავისი რამდენიმე ცნობილი გეომეტრიული თეორემა ეგვიპტეში მიღებული ცოდნის საფუძველზე დაამტკიცა. 5. გარდა იმისა, რომ თალესი იმ პერიოდის დიდი მათემატიკოსი იყო, იგი კარგად ერკვეოდა ასტრონომიაშიც. 6. ამას მოწმობს მისი წინასწარმეტყველება 585 წლის მზის დაბნელების შესახებ. 7. მან პირველმა დასვა საკითხი ბერძენ მეცნიერთაგან, რომელიც ბუნების მოვლენათა საწყისის ძიებას ეხებოდა. 8. თალესმა დასაბამი მისცა მეცნიერული აზრის განვითარებას ძველ საბერძნეთში. 9. ამის გამო ბერძნულ წყაროებში იგი შვიდ სწავლულებს შორის არის მოხსენიებული.

(4) 17. რომელი ციფრების ადგილას არის გამოტოვებული სასენი ნიშნები?

ტიხრული მინანქარი ლითონის მხატვრული დამუშავების ერთ-ერთი უძველესი სახეობაა. შუა საუკუნეების ქართული მინანქარი უნიკალურია(1) როგორც შესრულების ტექნიკით(2) ისე ტიხართა მირჩილვის ტექნოლოგიით. დროთა განმავლობაში(3) დეკორატიული ხელოვნების ეს დარგი დავიწყებას მიეცა და მხოლოდ(4) XX საუკუნის 60-იან წლებში(5) მოხერხდა მისი აღდგენა თბილისის სამხატვრო აკადემიაში. ქართველმა მხატვრებმა(6) არა მარტო ამოხსნეს ქართული მინანქრის საიდუმლოება(7) არამედ შექმნეს მისი ახალი სახეობები(8) ვიტრაჟული(9) ფერწერული და სხვა.

(4) 18. რომელ წინადადებებში გვხვდება სტილისტური ხარვეზები?

1. მაგიდის ჩოგბურთი თბილისში „პინგ-პონგის“ სახელწოდებით შემოვიდა XX საუკუნის დასაწყისში. 2. ამ ახალ თამაშს საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებსა და ოჯახებში თამაშობდნენ. 3. 1928 წელს იგი, როგორც ბურჟუაზიული გადმონაშთი, ხელისუფლებამ აკრძალა. 4. ჩოგბურთი ჩვენს ქვეყანაში მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ აღორძინდა. 5. სწორად ამ დროიდან არის იგი განსაკუთრებით პოპულარული. 6. ეზოებში, დაწესებულებებში, ბაღებსა და პარკებში სპეციალური მაგიდები იდგმებოდა. 7. იქმნებოდა საწვრთნელი ჯგუფები, სამოყვარულო გუნდები, წარმოებდა ამხანაგური შეჯიბრებების მოწყობა. 8. ამავე პერიოდში საფუძველი დაედო ფედერაციასა და მწვრთნელთა საბჭოს. 9. 1952 წელს ფოთში ჩატარდა საქართველოს პირველი ჩემპიონატი, რომელშიც გაიმარჯვა ირაკლი ხიმშიაშვილმა.

(10) 19. ტექსტში დაშვებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები. ოთხ სტრიქონში შეცდომა არ არის, ექვსში კი თითო-თითო შეცდომაა. სტრიქონის ნომრის გასწვრივ მოცემულ

ხაზებზე დაწერეთ თითოეული ეს სიტყვა *სწორი ფორმით*; თუ შეცდომა არ არის, გააკეთეთ აღნიშვნა ✓.

- ნიმუში: 0** ავლაბარი თბილისის ერთ-ერთი ძველი უბანია, რომელიც მტკვარის
0 მარცხენა სანაპიროზე მდებარეობს. თბილისის ისტორიის მკვლევართა
1 აზრით, სახელწოდება „ავლაბარი“ უნდა გავრცელებულიყო არაუგვიანეს
2 მე-14-ე საუკუნისა. როგორც ისტორიკოსი თეიმურაზ ბერიძე განმარტავს,
3 „ბარე“ აღნიშნავს სანგარს, გალავანს, „ჰაველე“ კი – მიდამოს. ამდენად,
4 ავლაბარი გალავნის იქითა მიდამოს, გარეუბანს ნიშნავს. ქართველებთან
5 ერთად აქ ცხოვრობდნენ ბერძნები, სომხები და სპარსელები, რომლებიც
6 განთქმულნი იყვნენ ხელოსნობით. ავლაბრის დაგეგმარება საგრძნობლათ
7 ანსხვავებდა მას თბილისის სხვა უბნებისაგან. ჩვენამდე მოაღწია ძველი
8 ავლაბრის მხოლოდ მცირე ნაწილი. მეტეხის კლდის გასწვრივ აგებული
9 შენობები განუმეორებელ ხიბლს ქენს დედაქალაქს. ბანიანი სახლები და
10 მოხუქურთმებული აივნები გულგრილს დღესაც არ სტოვებს მნახველებს.

ნიმუში: 0 — მტკვარის —
0 ——— ✓ ———

(8) 20. ტექსტში დაშვებულია სულ 6 სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. *გაასწორეთ* ეს შეცდომები და ხარვეზები და *ისე გადაწერეთ ტექსტი*, რომ წინადადებების შინაარსი არ შეცვალოთ. თუ არ დაუშვებთ არც ერთ შეცდომას, დამატებით მოგეცემათ 2 ქულა, ერთი შეცდომის დაშვების შემთხვევაში – 1 ქულა. გაითვალისწინეთ, ერთ წინადადებაში შეიძლება შეგხვდეთ ერთზე მეტი შეცდომა ან ხარვეზი.

ელექტრონული კავშირგაბმულობის განვითარება საქართველოში მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში დაიწყო. 1858 წელს დაიყარდა პირველი სატელეგრაფო კავშირი თბილისსა და კოჯორს შორის. აპარატურის დამონტაჟება მოახდინა ვალტერ სიმენსმა, ვინც ცნობილი გერმანული ფირმის წარმომადგენელი იყო ჩვენს ქვეყანაში. თბილისზე გადიოდა ინდოეთ-ევროპის სატელეგრაფო ხაზი. მას საგანგებოდ ემსახურებოდა არაერთი სადგური მსოფლიოს მრავალ ქალაქში რომლის რიცხვსაც 1870 წლიდან თბილისიც შეემატა. თბილისის სადგური აზიასა და ევროპას შორის ხიდის ფუნქციას ასრულებდა. ცხადია სპეციალისტები ამიტომაც ანიჭებდნენ მას ძალიან უდიდეს მნიშვნელობას.

III. ქართული ლიტერატურა

- (1) 21. იაკობ ხუცესის თხზულებაში „შუშანიკის წამება“ ვკითხულობთ:
„ხოლო ზრახვითა იყო [სპარსი] იგი ვარსქენისითა და ზაკუვით იტყოდა ამას და უნდა მონადირებაი ნეტარისაი მის“.
როგორი იყო, ავტორის აზრით, სპარსი? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) 22. იოვანე საბანისძის თხზულებაში „აბოს წამება“ ვკითხულობთ:
„განსწავლულ ვიყავ შჯულითა მით მაჰმედისითა და ვცხოვნიდებოდე მას შინა, ვიდრე უმეცრებასა შინა ვიყავ“.
გადმოეცით თქვენი სიტყვებით მთელი მონაკვეთის შინაარსი.
- (1) 23. გიორგი მერჩულის თხზულებაში „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“ ვკითხულობთ:
„ხოლო მამასა გრიგოლს სწადოდა მარტოდ დაყუდებაი, რამეთუ ესმოდა ანგელოზებრივი ცხორებაი მარტოდ მყოფთაი მათ სივრცესა მას შინა უდაბნოსასა“.
დაასახელეთ, კონკრეტულად რის გამო სურდა გრიგოლს „მარტოდ დაყუდებაი“. (ციტირება დაუშვებელია!)
- (4) 24. ქაჯეთის ციხიდან გამოგზავნილ წერილში ნესტანი სწერს მიჯნურს:
„მზე უშენოდ ვერ იქნების, რათგან შენ ხარ მისი წილი.
განაღამცა მას ეახელ მისი ეტლი, არ თუ წბილი!
მუნა გნახო, მადვე გსახო, განმინათლო გული ჩრდილი,
თუ სიცოცხლე მწარე მქონდა, სიკვდილიმცა მქონდა ტკბილი!“
1. *როგორ* წარმოიდგენს მიჯნურს ნესტანი პირველი სტრიქონის მიხედვით?
2. *ვანმარტეთ*, რა იგულისხმება გადატანითი მნიშვნელობით სიტყვებში: „გული ჩრდილი“.
3. *რატომ* მიიჩნევს ნესტანი, რომ მისი სიცოცხლე გამწარებულია?

4. ნესტანის ხასიათის რა თვისება ვლინდება ამ სტროფში?

- (1) 25. წიგნში „სიბრძნე სიცრუისა“ მეფესთან საუბრის დროს უფლისწული ამბობს:
„ერთმან გლახაკმან თქვა: მეფეთა ვჯობვარო ამად, რომ მე რაც მაქვს, მეყოფის და კიდევ ვჯერვარო; და მათ ხმელეთი იშოვონ, არ იმყოფინებენ და არც გაძღებინო!“
რომელი ადამიანური სისუსტის შესახებაა აქ საუბარი? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) 26. წიგნში „დავითიანი“ ვკითხულობთ:
„მოკლეა ესე სოფელი, კაცს არ შერჩების წამ ერთო,
რაც მომეზობა თავიდგან, ბოლოჟამ ისევ წამერთო!
მან დამიკვანძა, მუხთალმა, მე რაცა მეხვეწა-მერთო,
მის გამო სევდით მე გული, ვით შეშა, ცეცხლზე წამერთო“.
1. განმარტეთ, რას ნიშნავს სიტყვები – „მე გული, ვით შეშა, ცეცხლზე წამერთო“.
2. გადმოეცით იმ სტრიქონის აზრი, რომელშიც სტროფის მთავარი სათქმელია გამოსატყუდი.
(ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) 27. ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსში „გაჰ, დრონი, დრონი“ ვკითხულობთ:
„ჰსაჯეთ: პერობილმან უწყისა ტრფობა?
საცა გინდ ვიყო, მასთან ვარ მარად,
მე იგივე ვარ მარად და მარად!
არ ვსდევ ჟამთა ცვლას,
მე იგივე ვარ მარად და მარად!“
განმარტეთ, რა არის, ამ სტროფის მთავარი სათქმელი.
- (1) 28. გრიგოლ ორბელიანის პოემაში „სადღეგრძელო“ ვკითხულობთ:
„ან რაღას ველი სოფლისგან, რა მიხარიან, რა მინდა?
რაც ვიყავ, იგი აღარ ვარ, ვერც კი ვგრძნობ, რაცა მიყვარდა;
დღე ყოველ, ჟამი ყოველი მაკლებს რასამე კეთილსა.
ვჰმზერ მწუხარებით მომავალს და ვჰსწყევლი ფუჭად წარსულსა“.
განმარტეთ, პოეტის რა სულიერი მდგომარეობაა გამოსატყუდი ამ სტროფში.
- (2) 29. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსში „სულთ ბოროტო“ ვკითხულობთ:
„მარტვი, რა იქმენ საკვირველნი ესე აღთქმანი?
რად მომიხიბლეს, აღმირიე წრფელნი ზრახვანი?
სად ხარ, აღმშფოთო, მიპასუხე, ნუ იმალები,
რატომ გაცუდდა ძალი შენი მომჯადოები?“
1. ამოიწერეთ სინონიმი სიტყვისა – დაპირებანი.
2. განმარტეთ, პოეტის რა ტრაგიკული განცდაა ამ სტროფში გამოსატყუდი.
- (1) 30. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში „კაცია-ადამიანი?!“ ვკითხულობთ:
„[ლუარსაბმა და დარეჯანმა] შეიტყეს, რომ ქალაქში ერთი მკითხავია, ის შეიტყობს უშვილობის მიზეზსა... კაცი აფრინეს, თან გაატანეს ერთი კარგი ბაღდადი, რომელზედაც – როგორც მოგეხსენებათ – უკითხავს მკითხავი იმას, ვინც თვითონ ვერ მივა...“
ლუარსაბისა და დარეჯანის რა თვისება ჩანს ამ მონაკვეთში?
- (2) 31. ილია ჭავჭავაძის პოემაში „განდევილი“ ვკითხულობთ:
„როგორ მოშორდი?!“ – „რა ვითხრა, შვილო?
ყველაზე უფრო სული ტკბილია,
იგი ტყვე არის წუთის-სოფლისა
და ეგ ყოველი მის ბორკილია“.
1. განმარტეთ, ამ სტროფის მიხედვით რა არის განდევლის ცხოვრების მიზანი.
2. განმარტეთ, როგორაა დახასიათებული ამ სტროფში წუთისოფელი.
- (1) 32. აკაკი წერეთლის პოემაში „თორნიკე ერისთავი“ სარდალი მიმართავს მეომრებს:
„სიკვდილი ყველას ათანასწორებს:
თვისიანს, უცხოს, მტერს და მოყვარეს!..
ვეცადოთ ყველა და ნუ დავაკლებთ
დაჭრილებს მოვლას და მკვდრებს სამარეს“.
თორნიკე ერისთავის რა თვისება ჩანს პოემის ამ მონაკვეთში?

- (1) 33. ალექსანდრე ყაზბეგის მოთხრობაში „ხევისბერი გონა“ ვკითხულობთ:
 „– სთქვი, თუ სათქმელი რაიმე გაქვს! – გაიმეორა გონამ და ხმამ მხოლოდ ერთს ადგილას უღალატა, ერთგან გაისმა დანჟღერეულს სიმაღ“.
 გონას რა სულიერი მდგომარეობა ჩანს ამ მონაკვეთში?
- (2) 34. ვაჟა-ფშაველას პოემაში „სტუმარ-მასპინძელი“ ვკითხულობთ:
 „ქისტებს ორგული ვგონივარ,
 გამდგარი თავის რჯულზედა,
 ჰფიქრობენ, ვითომ ჯოყოლამ
 თავი გაჰყიდა ფულზედა“.
 1. ამოიწერეთ სტრიქონი, რომელიც აღნიშნავს რწმენის უარყოფელს.
 2. განმარტეთ, ჯოყოლას რა სულიერი მდგომარეობაა გამოხატული ამ სტროფში.
- (1) 35. დავით კვლიაშვილის მოთხრობაში „სამანიშვილის დედინაცვალი“ ვკითხულობთ:
 „...მოხუცებულ ბეკინას ძალიან იამა გუნებაში ისიც, რომ ქალის მოტაცება სჭირდებოდა. ბეკინას გაახსენდა ყმაწვილკაცობა, ამისთანებს ჩვეული გიჟმაჟობა. ეს გარემოება რომ გაახსენდებოდა, რაღაც შემატებულ სიცოცხლეს ჰგონებოდა, სასიამოვნო ღიმილი ეფინებოდა სახეზე“.
 მოხუცებული ბეკინას რა თვისება ჩანს ამ მონაკვეთში? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) 36. ნაწარმოებში „ჰაკი აბა“ ლეო ქიაჩელი მოგვითხრობს:
 „თავად ჩაჩბას დატყვევების ამბავი, თითქოს [ხალხის] ყურთასმენას სრულიად აცდაო, არაფრად ჩააგდო. ერთი საათის ვადა ყველას ცეცხლივით შეეკიდა და შიგ ტვინში აუვარდა. უმწუბობისა და სასოწარკვეთილების გმინვა გაისმა“.
 1. განმარტეთ, როგორია საზოგადოების დამოკიდებულება ბეჩირბი ჩაჩბას მიმართ.
 2. ამოიწერეთ ამ მონაკვეთიდან შედარება (არა უმეტეს ორი სიტყვისა).
- (2) 37. კონსტანტინე გამსახურდიას რომანში „დიდოსტატის მარჯვენა“ ვკითხულობთ:
 „სტეფანოზ ბერის დასაფლავებაზე სიტყვა წარმოსთქვა მთავარეპისკოპოზმა, რაჟდენმა. მწვალებლები გყავსო მცხეთაში, ამიტომაც არ გვმორდებოა ჟამი. ბოლოს პირუთვნელად ამხილა ფარსმან სპარსი, იგიაო მწვალებელთა მამამთავარი... გააფთრებული ბრბო შინ მიეჭრა ფარსმანს, ჩაქოლვას უპირებდნენ...“
 1. განმარტეთ, ფარსმანის მიმართ რაუდენის როგორი დამოკიდებულება ჩანს ამ მონაკვეთში.
 2. განმარტეთ, ბრბოს რა თვისება ჩანს ამ მონაკვეთში. (ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) 38. მიხეილ ჯავახიშვილის რომანში „ჯაყოს ხიზნები“ ვკითხულობთ:
 „რევოლუციის გრიალში თეიმურაზ ხევისთავის კნავილი ვერავინ გაიგონა, ხოლო მისი ათი წლის ნაშენები და ნაცოდვილარი წითელმა გოლიათმა ქინძისთავისოდენა ლუკმასავით ჩაჰყლაპა“.
 განმარტეთ, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი.
- (2) 39. გალაკტიონ ტაბიძის ლექსში „ქებათა ქება ნიკორწმინდას“ ვკითხულობთ:
 „მაქვს მკერდს მიდებულ
 ქნარი, როგორც მინდა,
 ჩემთვის დიდებული
 სხივი გამობრწყინდა.
 მკვიდრად ააშენა,
 ვინაც ააშენა
 და ცით დაამშვენა
 დიდი ნიკორწმინდა“.
 1. რას აღარებს პოეტი ნიკორწმინდის ტაძრის ხილვას?
 2. განმარტეთ, რა იგულისხმება გადატანითი მნიშვნელობით სიტყვაში „ქნარი“.
- (1) 40. გიორგი ლეონიძის ლექსში „ღამე ივერისა“ ვკითხულობთ:
 „დახანძრებული წევს ივერია,
 მტკვარზე წნორები უკრავენ თარებს
 მეტივეები სადღაც მღერიან,
 სოფლის გუბეში გაჩრილა მთვარე...“
 რომელ მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი მეოთხე სტრიქონში?

IV. წერიტი დავალება

წერიტი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანიტ დავალებებს, გაიაზრეთ ისინი, აირჩიეთ და შეასრულეთ მათგან მხოლოდ ერთი. ნაშრომი, რომელიც დავალებას არ უპასუხებს ან ენობრივად იმდენად გაუმართავი იქნება, რომ აზრის გაგება გაჭირდება, ანდა 150 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, არ შეფასდება.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ შეფასდება და თხზულების მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

თითოეულ წერით დავალებას თან ახლავს სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალცალკე გაცემული პასუხების მექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი, თუნდაც მთელი ნაწარმოების შინაარსის თხრობა (პერიფრაზი და შინაარსი ნაშრომის მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცელი შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ იგი). თხზულებისათვის გამოყოფილი ფურცლის დასაწყისში მოცემულია წერიტი დავალებების ნომრები (№1, №2 და №3); შემოხაზეთ ის ციფრი, რომელიც თქვენ მიერ არჩეული დავალების ნომერს შეესაბამება.

შეცდომები გადახაზეთ, ნუ დაჯდაბნით.

წერიტი დავალების მაქსიმალური ქულაა 20.

დავალება № 1

გიორგი მერჩულე მოგვითხრობს:

„ხოლო აცთუნა მტერმან ხელმწიფეი იგი და მოიყვანა მან დედაკაცი სიძვისაი ცხესა მას შინა. და ვითარცა ესმა ნეტარსა გრიგოლს საქმე იგი სულისა განმხრწნელი, შეწუხდა ფრიად. და ამხილა პირისპირ ხელმწიფესა მას. ხოლო მან აღუთქვა ცოდვისა მის განტევებაი და დედაკაცისა მის წარგზავნაი, ვითარცა მოეყვანა იგი. და ვერ დაამტკიცა თვისი ბრძანებაი, რამეთუ დაემონა გულისთქუმასა.

ხოლო ნეტარმან გრიგოლ პოვა ჟამი მარჯუე, ოდესცა კურაპალატი შორს იყო არტანუჯსა. დღესა ერთსა შატბერდით წარვიდა და მიიწია მიმწუხრი ძირსა მას ციხისასა. და კაცი მიუვლინა დედაკაცსა მას ჭამადისა თხოვად და მუნ დადგომისა მიხეზი შეუთუალა. ხოლო მან სიხარულითა დიდითა განიხარა და მრავალფერი სანოვაგე წარსცა წმიდისა მისთვის და მოწაფეთა მისთა. და ვითარცა განთენა, კუალად მოუვლინა კაცი, რაითა მივიდეს ხილვად მისა. მაშინ უფროსად განმხიარულებული მსწრაფლ მოვიდა წმიდისა მის ორთა თანა მხევალთა თვისთა, რაითამცა ღირს იქმნა ჯუარსა ნეტარისა მის კაცისასა.

ხოლო მან არა დასწერა ჯუარი, არამედ უბრძანა განშორებულად დაჯდომაი. და მოწაფენი კიდერე განდგეს წამისყოფითა მოძღურისა თვისისაითა და ეგრეთვე – მსახურნი იგი დედანი, რამეთუ წმიდისა მის შიში ყოველთა ზედა მიფენილ იყო. მაშინ ჰრქუა მას ნეტარმან გრიგოლ: „ჰოი, საწყალობლო! რაისათვის შორის ცოლ-ქმართა შთაჭრილ ხარ წარსაწყმედელად შენდა საუკუნოდ ბოროტითა მით ცოდვითა, რომლითა დამონებულ ხარ ეშმაკისადა და ცუდითა რაითმე მიხეზითა საბრხე ქმნულ-ხარ დიდისა ხელმწიფისადა?!“ ხოლო მან ცრემლით ჰრქუა: „წმიდაო ღმრთისაო, მე თავსა ჩემსა ზედა ვერ თავისუფალ ვარ, ვინაითგან გარდარეული სიყუარული აქუს ჩემდა მომართ კურაპალატსა. და აწ არა უწყი, თუ რაი ვყო, რამეთუ ბრძანებამან სიტყუათა შენთამან შემაძრწუნა ფრიად“. ხოლო წმიდამან მან ჰრქუა: „შვილო, იქმენ სრულიად მორჩილ სიტყუათა ჩემ

გლახაკისათა და მე თავსმდებ გექმნე ქრისტეს მიმართ, რაითა მან თავადმან ყოველნი ბრალნი შენნი შეგინდუნეს“. და მან ჰრქუა: „წმიდაო მამაო, ხელთა შენთა ვარ, უმჯობესი სულისა ჩემისაი იზრუნე“.

მაშინდა ჯუარი დასწერა და აკურთხა ლოცვითა და შეჭურა მადლითა და მისცა თვისთა ხამლთა საბელი, რაითა სარტყლად შეირტყას. და მან ყო ეგრეთ. და ესრეთ მოიყვანა იგი მერეს, რამეთუ პირველვე განზრახვანი ნეტარისაი დედისა თანა იყო, და შეჰვედრა იგი მას.

ხოლო რაჟამს მიიწია კურაპალატი ციხედ, იკითხა ხოლო დედაკაცი იგი. და ვითარ არა პოვა, ფრიად შეიურვა, გულისხმა-ყო რაი ყოველი იგი ყოფილი საქმე. და რამეთუ არა ღონითა რაითმე კაცობრივთა მახეთაითა იყო ტრფიალ მისა მიმართ ხელმწიფე იგი, არამედ ეშმაკისა მანქანებითა ესოდენ ძლეულ იყო, რომელ თავმთონეობაი დაავიწყდა და მსწრაფლ ხოლო მოვიდა მერეს. ხოლო ნეტარმან ფებრონია დამალა დედაკაცი იგი. და ვითარ ილოცა კურაპალატმან ეკლესიასა წმიდისა ღმრთისმშობელისასა და მიიღო ლოცვაი დედისა ფებრონიასი, მაშინ იწყო სიტყუად: „უწყო-მეა, დედაო, რაისათვის მოვედ აწ?“ ხოლო მან ჰრქუა: „უფალმან იცის, რაისათვის ჰბრძანე აქა“. და მან ჰრქუა: „ამის მიზეზისათვის იქმნა მოსლვაი ჩემი, რამეთუ სახლისა ჩუენისა მეჭურჭლე ქალი იყო და ყოველი მონაგები ჩუენი ხელთა მისთა იყო, და მამასა გრიგოლს აქა წარმოუყვანებია და ფრიადი დაგუაკლდა საფასეთა ჩუენთაგანი. აწ უბრძანე, რომელ ერთხელ ციხედ მოვიდეს და ყოველი მოგვითუალოს და კუალად თქუენდავე მოვიდეს, ვითარცა უნდეს“. ხოლო ფებრონია ჰრქუა მას მკუეთრ: „მიზეზებად მიზეზთა ცოდვისათა კაცთა თანა, რომელნი იქმან უმჯულოებასა“. ესე რაი ესმა კურაპალატსა, სირცხვილეულ იქმნა მართლმხილებისა მისგან კდემული და მყოვარჟამ დადუმნა, ვითარცა ძლეული, რამეთუ ხორციელად ძლიერსა ხელმწიფესა სულითა ძლიერთა კაცთა სძლეს, შეჭურვილთა მათ საღმრთოთა შურითა. ხოლო შეურვებულმან კურაპალატმან გულისა შეჭირვებისაგან თქუა: „ნეტარ მას კაცსა, ვინ არღარა ცოცხალ არს!“

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ იხატება გრიგოლ ხანძთელის სახე (ყურადღება მიაქციეთ მის დამოკიდებულებას, ერთი მხრივ, კურაპალატისა და, მეორე მხრივ, „სიძვის დედაკაცის“ მიმართ);
- იმსჯელეთ, როგორ წარმოგვიდგენს ავტორი აშოტ კურაპალატის პიროვნებას;
- იმსჯელეთ, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება წამოჭრილი პრობლემის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

აღუდამ კურატი მიიყვანა ხატობაზე და ხვეისბერ ბერდიას უთხრა:

„– ეგ სამხვეწროა, ბერდიაჲ,
ძოდან მოკლულის ქისტისა.
მუცალს ეტყოდენ სახელად,
მაუნათლავის შვილისა.
კარგადაც დამიწყალობნე,
გამიმეტებაჲ მისთვინა,
როგორც უნდომლად მოკლულის
თავის ღამაზის ძმისთვინა.
– გაურჯულეზულს არჯულეზ,
შენ ეგ არ შაგიხდებისა,
ქისტისად საკლავის დაკვლა
კარგად არ მოგიხდებისა.
მამით არ მოდის ანდერძი,
პაპით და პაპის-პაპითა,
გონთ მოდი, ქრისტიანი ხარ,
ურჯულოვდები მაგითა;
ეშმაკს ნუ მისდევ... ეგ სიტყვა
როგორ ამოგცდა ბაგითა?!
რამდენ სხვა მაჰკალ, შენს ქავზე
ხელეზ ჯღრდესავით ჰკიდია,
ზოგი ლეკისა, სხვა ქისტის,
მარჯვენეების ხიდია;
ციკანიც არვის დაუკალ,
განაღმც კურატი დიდია.

როგორ ვახვეწო უფალსა
ძალდი, ძალღების ჯიშისა,
მანამ სჯობს, ცანი დამექცენ,
ზურგი გამისკდეს მიწისა,
ან თუ ზღვამ დამნთქას უძირომ,
სადილი ვსტამო ქვიშისა!
ფერი ედება ბერდიას,
ფერი სხვა-რიგის შიშისა.
– ზღვენსა ნუ გამიმსუბუქებ,
მადლი თუ გწყალობს ღვთისაო,
ყმა ვარ მეც გუდანის ჯვრისა,
ხვესური თქვენის წყლისაო,
მითამ ერთნი ვართ, ბერდიაჲ,
მცხოვრებნი ერთის მთისაო.
– ტყუილად სცდები, აღუდაჲ,
ტყუილად იცვეთ პირსაო.
გაჯავრდა ქეთელაური,
ფერი დაიდვა მგლისაო;
ხელი დაიკრა ფრანგულსა,
შუქი ამოხდა მზისაო,
უქნევა მოზვერს ქედხედა,
თავი მოგორავს ძირსაო.
თან შაეხვეწა ბატონსა,
ნუ შამიცოდებ შვილსაო,

აღლადა ჰქონდეს მუცალსა,
 მაგ მოუნათლავ გმირსაო.
 ბერდია ჯაგარაშლილი
 ხალხისკე იზამს პირსაო.
 – გაგონილაა, – იძახდა, –
 ასრე აგდება რჯულისა:
 საკლავს თვითონ ჰკლავს აღუდა,
 მამსსენე ქისტის სულისა.
 ხალხო, მინდარის გავიგო
 პასუხი თქვენის გულისა.
 დაჯარდით, ხევსურთ შვილებო,
 ყველანი – დიდნი, მცირენი,
 სამართალი ვქნათ, ვუმტვრიოთ
 აღუდას სახლის დირენი;

ნუ დაინანებთ, ექმნენით
 ცოლ-შვილის ამატირენი.
 მოკვეთილ იყოს, სხვა ქვეყნის
 ცა-ღრუბლის შანამზირენი.
 წადით, უმტვრიეთ შაგ-ბნელსა
 სახლისა, ციხის კარები.
 ცეცხლი მიეცით საძნოვარს, –
 ცასა სწვდებოდეს ალები,
 სათემოდ გამოირეკეთ
 ცხვარი, ძროხა და ხარები.
 შატილს ცოლ-შვილი უტირეთ,
 გუდანს – შინში და ქალები;
 ჰრისხავდეს ჩვენი ბატონი,
 არ არის შესაბრალები“.

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ აღუდას ზნეობრივი და მსოფლმხედველობრივი პოზიციის შესახებ (ყურადღება მი-
 აქციეთ მის ნათქვამს – „ჰმა ვარ მეც გუდანის ჯვრისა...“);
- იმსჯელეთ ბერდიას ქცევის მოტივაციის შესახებ;
- იმსჯელეთ, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდე-
 ბულება წამოჭრილი პრობლემის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 3

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი ილია ჭავჭავაძის პოემიდან „აჩრდილი“:

„წარვლილთა დღეთა შენთა მახსოვს დიდებულება,
 ვიცი, რომ იყავ ერთხელ შენცა მორტყულ-ძლიერი,
 შენცა გფენია ქვეყნის მადლი – თავისუფლება,
 ეხლა აღგვილა ყველა ესე, ვითარცა მტვერი...
 და ძესა შენსა დღეს არც კი სწამს შენი აღდგენა,
 განწირულების შთასდგომია მას გულში წყლული,
 მას დაჰკარგვია ტანჯვათ შორის შენდამი რწმენა
 და დაუგდისხარ ვით ტაძარი გაუქმებული.
 ვიდრე ძე შენი არ გაიკვლევს ზოგად ცხოვრებას
 და მცნების ნათლით ზე-აღზიდულ, ამალღებული
 ჭკვით არ განსჭვრიტავს საზოგადო ცხოვრების დენას,
 იმ დრომდე იგი უიმედო, შეწუხებული,
 უქმისა დრტვინვით, გულის-წვითა მწარე ცრემლს დაღვრის,
 მაგრამ არ ირწმენს, წამებული, შენს აღდგენასა,
 და იგი ცრემლი ურწმუნობის, ეჭვის და ტანჯვის,
 ჰდაღადებს მხოლოდ ძისა შენის უძღურებასა“.

მიხედვით ჯავახიშვილის რომანში „ჯაყოს სიზნები“ თეიმურაზი ესაუბრება ივანეს:

„– ხა-ხა! – გესლით ჩაიხითხითა თეიმურაზმა. – ქართული სული! ქართული კულტურა! ქარ-
 თული სული ზღაპარია, ქართული კულტურა ჭორია! ერთი სული მხოლოდ ერთს მთლიანს ერს
 აქვს, ქართველობა კი, როგორც ფსიქიური და ეროვნული ერთეული, არ არსებობს. აბა, დააკვირ-
 დი, რა აქვთ საერთო ქართლელსა და მეგრელს, კახელსა და ქვემო იმერელს, ხევსურსა და
 გ...გგურულს?..“

– ერი უკვდავია.

– უკვდავია მხოლოდ მეტაფიზიკური ბოდვა, დრო და მისტიური ზღაპარი. ეხლა უკვდავება
 შეყვარებულ სტუდენტსაც აღარ სჯერა. რაღა შორს წავიდეთ. აქვე, ჩვენივე გვერდით, წინა აზიის
 გულში სამუდამოდ აღიგავა დედამიწის ზურგიდან და კაცობრიობის ხსოვნიდან ასიოდე ერი, შე-
 იძლება ორასიც და ხ...ხუთასიც. ისტორიამ მათი სახელებიც კი არ იცის... ყველანი დრომ შ...ესტა-
 მა და მოინელა, ხოლო დროს წინაშე უკვდავი არაფერია. მასთან შედარებით ღმერთიც კი უძღუ-
 რია. ჩვენც იმ გადაშენებულთა ბედი მოგვევლის.

– თუ აგრეა, მაგისტანა ბედი ყველას მოელის.

– მართალია, მაგრამ ჩვენ ხვალ ან ზევ უკუნეთს უნდა ჩავბარდეთ, ზოგნი კი მხ...მხოლოდ გუ-
 შინ დაიბადნენ.

– თუნდ აგრეც იყოს. ჩვენ წავალთ, კაცობრიობა კი დარჩება.

– კაცობრიობა! კაცობრიობა! – წამოიძახა თეიმურაზმა. – ისე ახივებულხარ, თითქო კაცობრიობა მართლა არსებობდეს! ერთი ამბავი მაგ... გონდება. ოციოდე წლის წინათ გენერალმა ალიხანოვმა გურია დაანგრია და გადაჰბუგა. იმავე ხანებში საფრანგეთში ერთი მაღარო ჩამოინგრა და ასიოდე კაცი გასტყულიცა. გორელებმა წარმოდგენა გაჰმართეს და ორმოციოდე თუმანი იმ მუშების ქ...ქქვირ-ობლებს გაუგზავნეს. გორელებს ვკითხე, გურულებს რამდენი გაუგზავნეთ მეტქი? არაფერიო. გურულებსაც ვკითხე, ფრანგებმა რა დახმარება მოგცეს მეტქი? არაფერიო. იმ ფრანგებსაც რომ ვკითხო, ჩვენი წვლილი რომ მიუვიდათ, ს...საქართველო სად არისო, ან სამხრეთ აფრიკას დაატაკებენ თითს, ან კიდევ რომელიმე ტროპიკულ კუნძულს!.. არა, ჩემო ივანე, კაცობრიობა და ჩვენ ერთმანეთის ნათესავეები არა ვართ... მე რომ ჩემი სიყვარული და ენერგია მთელ კაცობრიობას გაეუნაწილო, ჩემს ძმას ერთი მემილიარდედიც არ ერგება. მე კი გეუბნები, ივანე, რომ ვინც თავის ძმისთვის მუშაობს, ის კაცობრიობისთვისაც მუშაობს მეტქი.

– ვთქვათ, შენ მართალი ხარ, მერმე, რატომ შენ აღარ მუშაობ ქართულ კულტურისთვის?

– ჰმ! ემსახურე ქართულ კულტურას! – გულაჩუყებულ ბავშვის კილოთი წამოიძახა თეიმურაზმა. – ისე ადვილად ლაპარაკობ, თითქო ჯაყოს ხიზანს კულტურის სამსახური შეეძლოს.

– ნუ მოიყვანდი საქმეს ჯაყომდე. თავიდანვე უნდა თადარიგი დაგეჭირა“.

გააანალიზეთ მოცემული მონაკვეთები შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, როგორ არის წარმოდგენილი საქართველოს მდგომარეობა „აჩრდილის“ მოცემულ მონაკვეთში;
- იმსჯელეთ, როგორ აფასებს თეიმურაზ ხვევისთავი საქართველოს მდგომარეობას;
- იმსჯელეთ, რა არის ამ ტექსტებში საერთო და რა განასხვავებს მათ; ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება წამოჭრილი პრობლემების მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

შავი სამუშაოსათვის

I ვარიანტი

I. წაკითხულის გააზრება

1. ბ) _____1ქ. 2. გ) _____1ქ. 3. ა) _____1ქ. 4. ა) _____1ქ. 5. ბ) _____1ქ.
6. გ) _____1ქ. 7. გ) _____1ქ. 8. ბ) _____1ქ. 9. ა) _____1ქ. 10. გ) _____1ქ.

II. ქართული ენა

11. 1. ბ) _____1ქ. 2. გ) _____1ქ. 3. ბ) _____1ქ.
12. გ) _____1ქ.
13. ა) _____1ქ.
14. გ) _____1ქ.
15. 2; 5; 7; 8. _____4ქ.
16. 1; 3; 7; 9. _____4ქ.
17. 2; 7; 8; 9. _____4ქ.
18. 2; 5; 7; 8. _____4ქ.
19.

1. არა უგვიანეს ----1ქ. 2. მე-14 -----1ქ. 3. ✓-----1ქ. 4. ✓-----1ქ. 5. ✓-----1ქ.
6. საგრძობლად ---1ქ. 7. ასხვავებდა --1ქ. 8. ✓-----1ქ. 9. სძენს -----1ქ. 10. ტოვებს ----1ქ.
20. ელექტრონული კავშირგაბმულობის განვითარება საქართველოში მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში დაიწყო. 1858 წელს დამყარდა პირველი სატელეგრაფო კავშირი თბილისსა და კოჯორს შორის. აპარატურა დაამონტაჟა ვალტერ სიმენსმა, რომელიც ცნობილი გერმანული ფირმის წარმომადგენელი იყო ჩვენს ქვეყანაში. თბილისზე გადიოდა ინდოეთ-ევროპის სატელეგრაფო ხაზი. მას საგანგებოდ ემსახურებოდა არაერთი სადგური მსოფლიოს მრავალ ქალაქში, რომელთა რიცხვსაც 1870 წლიდან თბილისიც შეემატა. თბილისის სადგური აზიასა და ევროპას შორის ხიდის ფუნქციას ასრულებდა. ცხადია, სპეციალისტები ამიტომაც ანიჭებდნენ მას უდიდეს მნიშვნელობას. ----- 8ქ.

III. ქართული ლიტერატურა

21. ავტორის აზრით, სპარსი მზაკვარი (ვერაგი, ცბიერი, ფლიდი...) იყო.
მზაკვარი _____1ქ.
22. მე აღვიზარდე მაჰმადიანური წესით და უმეცარი ვიყავი, სანამ ვცხოვრობდი, როგორც მაჰმადიანი.
უმეცარი ვიყავი მანამ, სანამ მაჰმადიანური წესით ვცხოვრობდი _____1ქ.
23. გრიგოლს განმარტოებით ცხოვრება იმიტომ სურდა, რომ განდევნილობას დიდი მადლი ახლავს.
განდევნილად ცხოვრებას ანგელოზებრივი სიწმინდე ახლავს _____1ქ.
24. ნესტანი მიჯნურს წარმოიდგენს მზის ნაწილად (მზის ხვედრად). სიტყვებში „გული ჩრდილი“ გადატანითი მნიშვნელობით იგულისხმება დასვედიანებული (სიყვარულით დასნეულებული) გული. ნესტანი იმიტომ მიიჩნევს თავის სიცოცხლეს გამწარებულად, რომ ბედმა მიჯნურს მოაშორა. ამ სტროფში ვლინდება ნესტანის ერთგულება (ოპტიმიზმი).
1. *მზის ნაწილად* _____1ქ.
2. *დასვედიანებული (სიყვარულით დასნეულებული) გული* _____1ქ.
3. *იმიტომ, რომ სატრფო დაკარგა* _____1ქ.
4. *ერთგულება* _____1ქ.
25. ამ ტექსტში ადამიანის სიხარბის (გაუმადლობის) შესახებაა საუბარი.
სიხარბის _____1ქ.
26. სიტყვები – „მე გული, ვით შეშა, ცეცხლზე წამერთო“ – ნიშნავს: დარდმა ჩემი გული შემასავით ცეცხლს შეუკეთა (გულზე ცეცხლი მომედო). წუთისოფელი ხანმოკლეა და ადამიანს არაფერს შეარჩენს.
1. *გულზე ცეცხლი მომედო* _____1ქ.
2. *ცხოვრება წამივით გაირბენს* _____1ქ.
27. ამ სტროფის მთავარი სათქმელი ის არის, რომ ღირიკული გმირი სამუდამოდ სატრფოს (სამშობლოს) ერთგული დარჩება (იგი დროის მსვლელობას არ ემორჩილება; სიყვარული მარადიული გრძნობაა).
პოეტი დროის მსვლელობას არ ემორჩილება _____1ქ.

28. ამ სტროფში გამოხატულია პოეტის უიმედობა (უხასობა, სასოწარკვეთა...).
- უიმედობა* _____ 1ქ.
29. სიტყვა „დაპირებანის“ სინონიმია „აღთქმანი“ (აღთქმა). ამ სტროფში გამოხატულია პოეტის იმედგაცრუება (ბედით უკმაყოფილება, ცხოვრებით განხიბლვა).
1. „აღთქმანი“ _____ 1ქ.
2. *იმედგაცრუება* _____ 1ქ.
30. ამ მონაკვეთში ჩანს ლუარსაბისა და დარეჯანის ცრუმორწმუნეობა (სიბრიყვე, ჩამორჩენილობა, გონებრივი სიბნელება...).
- ცრუმორწმუნეობა* _____ 1ქ.
31. ამ სტროფის მიხედვით განდევილის ცხოვრების მიზანია სულიერი ამაღლება (წუთისოფლის ბორკილებისაგან გათავისუფლება). წუთისოფელი დახასიათებულია, როგორც სულის დამატყვევებელი (როგორც საცდური სულისათვის).
1. *სულიერი განწმენდა* _____ 1ქ.
2. *როგორც სულის შემბორკავი* _____ 1ქ.
32. ამ მონაკვეთში ჩანს თორნიკეს შემწყნარებლობა (კეთილშობილება, მიმტვევებლობა...).
- შემწყნარებლობა (მიმტვევებლობა)* _____ 1ქ.
33. ამ მონაკვეთში ჩანს გონას ძლიერი მღელვარება (დაძახულობა, შეშფოთება...).
- შეშფოთება* _____ 1ქ.
34. რწმენის უარყოფელს აღნიშნავს სტრიქონი: „გამდგარი თავის რჯულზედა“. ამ სტროფში გამოხატულია ჯოყოლას შეშფოთება (გულისტკივილი).
1. „გამდგარი თავის რჯულზედა“ _____ 1ქ.
2. *აფორიაქება* _____ 1ქ.
35. ამ მონაკვეთში ჩანს ბეკინას ოპტიმიზმი (სიცოცხლის ხალისი, ახალგაზრდული ბუნება...).
- ახალგაზრდული ბუნება* _____ 1ქ.
36. ამ მონაკვეთში ჩანს საზოგადოების გულგრილობა (ეგოიზმი, ინდიფერენტულობა...).
- შედარებაა „ცეცხლივით შეეკიდა“
1. *გულგრილობა (ინდიფერენტულობა)* _____ 1ქ.
2. „ცეცხლივით შეეკიდა“ _____ 1ქ.
37. ამ მონაკვეთში ჩანს რაჟდენის შეუწყნარებლობა (შეურიგებლობა) ფარსმანის მიმართ. ამ მონაკვეთში ჩანს ბრბოს სისასტიკე (აგრესიულობა, უღმობლობა...).
1. *შეუწყნარებლობა* _____ 1ქ.
2. *უღმობლობა* _____ 1ქ.
38. ამ მონაკვეთით ავტორს იმის თქმა სურს, რომ რევოლუციამ თეიმურაზი გაანადგურა (ხევისთავის მიერ გაკეთებული საქმეები არარაობად აქცია).
- რევოლუციამ თეიმურაზ ხევისთავი გაანადგურა* _____ 1ქ.
39. პოეტი ნიკორწმინდის ხილვას აღარებს ზეციდან გადმოსული სხივის ბრწყინვალეობას. სიტყვაში „ქნარი“ გადატანითი მნიშვნელობით იგულისხმება პოეზია (ხელოვნება, შემოქმედება).
1. *სხივს* _____ 1ქ.
2. *პოეზია* _____ 1ქ.
40. ავტორი მეოთხე სტრიქონში იყენებს მეტაფორას.
- მეტაფორას* _____ 1ქ.